

impositionem illam manus esse confirmatoriam, etiam pro illis qui confirmati jam fuissent; in quo deceptus fuerat, ut nunc amplius patebit.

Ad prob. 2^{am}. R. Etiam S. Aug. de impositione manus reconciliatoria loquitur, 1°. quia alias passim docet, Confirmationem fieri *chrismate*, ut constat ex locis in Concl. cit.; hic vero non modo nihil de chrismate memorat, sed clare declarat, se loqui de impositione manus sine chrismate, consignatione; alias non diceret: *Quid enim est aliud, nisi oratio?* Sic vero fieri solebat reconciliatio redeuntium ab hæresi ad Ecclesiam. 2°. Quia constanter alias, ac præsertim L. 2. contra lit. Petilian cap. 104. docet, æque parum iterari Confirmationem, quam Baptismum posse; sed utrumque sacramentum esse et in hominibus pessimis, in operibus carnis vitam consummentibus, et regnum cælorum non possessuris. 3°. Quia, ut ipse fatetur Calvinus, et constat ex ipso contextu, S. Aug. loquitur eo loco de *reconciliatione hæreticorum*; sed quoad hos manus impositio reconciliatoria distincta fuit in Ecclesia præsertim Occidentali a confirmatoria, ut diserte testatur VIGILIUS Papa epist. 2. ad Eutherium c. 3. (Lab. t. 5. p. 312. E.), et S. GREGORIUS L. 11. epist. 67. (opp. t. 2. p. 1167.) Igitur consuetudo Ecclesiæ Occidentalis fuit, hæreticos recipere impositione manus ad pœnitentiam, quæ erat reconciliatoria tantum; nisi forte nondum fuissent confirmati, tunc primo sic reconciliabantur, ac postea, ut modo facimus cum Protestantibus, confirmabantur.

136. *Ad 3^{am}.* R. D. M. Non dabant Spiritum sanctum visibiliter, quantum ad dona gratis data C. hæc enim erant effectus Confirmationis extraordinarius et accidentalis; quæ non dabant Apostoli, sed orabant, ut darentur a Deo, quod vult S. AUGUSTINUS: non dabant Spiritum sanctum invisibiliter, quantum ad gratiam sanctificantem N. Si enim et hunc non nisi orando contulissent Apostoli, non fuerat sane necessum, ut Petrus et Joannes ad Samaritanos mitterentur; æque enim pro his orare poterant Hierosolymis, quam in Samaria.

137. *Obj. III.* 1°. Ritus hic imponendi manus non habet in Scripturis sacris promissionem gratiæ; ergo. 2°. Confirmationem olim non fuisse annumeratam sacramentis, colligitur, quod Ecclesia græca, Æthiopes, Armeni, Arabes, aliique orientales Christiani illam non accenseant sacramentis. 3°. Doctores Catholici circa materiam illius, ministrum, adhuc dissentiant. Nescitur etiam, ubi, quando institutum sit; ergo.

138. *Ad 1^{am}.* R. N. A. Promissio gratiæ habetur 1°. Joan. 14. v. 16. item: 15. v. 26. ac 16. v. 7. Actor. 1. v. 8. 2°. Hæc promissio Spiritus sancti ipso constat facto Apostolorum, per impositionem manus Spiritum sanctum omnibus baptizatis conferentium. 3°. Ex traditione, qua constat, Spiritum sanctum ab omni ævo traditum fuisse in Ecclesia per Confirmationis ritum.

139. *Ad 2^{am}.* R. Omnia falsa sunt. Nam Ecclesia græca constanter Confirmationem sacramentis accensuit; ut constat 1°. ex S. CYRILLO cit. in Concl. ac Conc. LAODICENO ibid. 2°. Ex Conc. FLORENT., in quo nihil de hoc sacramento actum cum Græcis, circa quod cum Latinis consenserant semper, teste GREG. PROTOSYNCELLO, qui Synodo interfuit, ac contra Marcum Ephe-

sinum in Apol. septem sacramenta defendit. 3. Ex Ritualibus Græcorum antiquissimis editis a P. GOAR. 4°. Ex responso Jeremiæ Patriarchæ dato legatis Confessionis Augustanæ, ac variis Synodis, quibus et Lutherus et Calvinus, etiam quod hoc aliaque sacramenta negarent, damnati. De Æthiopicis id pariter falsum esse testatur ALVAREZ monachus in Itinerario Æthiop. Ac quidem de Armenis patet 1°. ex epist. GREGORII VII. ad Archiepiscopum Synnadensem an. 1080., ex epist. BENEDICTI XII. ad regem et Patriarcham Armenorum, ex Conc. FLOR. ut ante. Pariter falsum est de cæteris Orientis populis.

140. *Ad 3^{am}.* R. N. Cons. Numquid etiam Lutherani et Calvinistæ inter se de materia et forma Baptismi dissentiant? Lutherus in Sympos. cap. 17. dubitat, annon in lacte et vino conferri possit: pro forma eidem sufficit, baptizare *in nomine Domini*; negant alii: ac tamen Baptismum sacramentum affirmant. Nimirum dum circa rei naturam solum est disputatio, non ideo rei negatur existentia, quin potius ea supponitur. Sic Philosophi dissentiant quoad naturam, motum Solis; num ideo Sol ipse non existet? Sic Theologi, etsi quoad aliqua dissentiant, omnes tamen Confirmationem sacramentum credunt.

Par ratio est quoad Confirmationis institutionem. Numquid etiamnum, quando Baptismus institutus sit, controversum est, diversis diversa sententibus? At sacramentum tamen est, manetque. Cæterum communis creditur, instituta fuisse Confirmatio post Christi resurrectionem, quo tempore usque ad ascensionem egit cum Apostolis *loquens de regno Dei*. Act. 1. De quo tempore ait S. LEO serm. 1. de Ascens. c. 2. *Magna in eis confirmata sacramenta, magna sunt revelata mysteria.*

ARTICULUS II.

QUÆ SIT SACRAMENTI CONFIRMATIONIS MATERIA?

141. Non hæreo hic in inquirenda Confirmationis materia remota; cum, quæ ea sit, hoc ipso pateat per se, si de materia proxima constiterit, quæ scilicet materiæ remotæ applicatio est. Duplex vero ritus externus, vel materia in hoc sacramento occurrit; 1°. impositio manus; 2°. chrismatio, vel unctio chrismatica in fronte. Præterea impositio manus duplex in sacramento hoc intervenit; *prima*, quæ a chrismatione sejuncta ac diversa est; dum episcopus, extensis supra confirmandos manibus, oratione præscripta Spiritum sanctum advocat. *Secunda*, quæ chrismationi conjuncta est, nec ab hac distinguitur, dum episcopus imposita capiti confirmandi manu, pollice frontem signat, ungitque dicens: *Signo te signo crucis, et confirmo te chrismate salutis in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti*. Hinc quænam ex his materia essentialis sit, sive necessaria necessitate sacramenti Confirmationis; magna est inter Theologos controversia, et opinionum conflictus.

Pro impositione manus prima post PETRUM AUREOLUM Archiepiscopum Aquensem et Cardinalem, qui initio sec. XIV. floruit, stat JACOBUS SIRMONDUS noster in utroque Anthirrhético, RIGALTIIUS in Not. ad epist. 59. Cypriani,

SAINTEBEUVE Tr. de Confirm. camque opinionem veram videtur supponere PETAVIUS noster L. 2. de Eccl. Hier. c. 6. Non excludit tamen omnino unctionem ea sententia, sed illam admittit tanquam ab Apostolis, vel Ecclesia institutam ad majorem significationem effectus sacramentalis, ac tanquam accidentalem ritum.

Sunt e contra, qui materiam Confirmationis essentialem adæquatam in sola chrismatione statuunt, ut PETRUS de ALLIACO, pluresque Theologorum alii, quibus et favet HONORIUS Augustodunensis.

Alii rursus materiam Confirmationis in utraque chrismatione et impositione manus constituunt; at rursus inter se divisi. Quidam non nisi disjunctive, hoc est, ut alterutra sufficiat, vel simul utraque, prout Ecclesia determinavit; aiunt enim Apostolos primum simplici manus impositione usos, cum Spiritus sanctus sub visibili specie ignis descenderet; eo quod internum hujus sacramenti effectum satis testaretur externus ille ignis, qui divinitus apparebat, ac satis determinabat impositionem manus; verum postea, cum formæ illæ visibiles cessarent, Apostolos chrismatione usos fuisse eaque determinasse impositionem manus, quæ ad effectus varios adhibebatur, ad significandum effectum hujus sacramenti sigularem; itaque Ecclesiæ relictum potestati esse, quam vellet pro ratione temporis, determinandi. Favet huic sententiæ Conc. MOCUNT. an. 1549. cap. 18. (Lab. t. 14. p. 676.) Cæteri vero conjunctive, sic ut utraque simul hujus sacramenti materia sit. Quorum tamen iterum alii requirunt impositionem manuum primam, a chrismatione distinctam, cui oratio ceu forma deprecatoria respondet: alii impositionem manuum secundam, quæ chrismationi annectitur, sufficere aiunt; Pontifex enim, qui frontem chrismat, capiti manum simul imponit. Ita BELLARMINUS, pluresque Theologi.

142. Dico I. Materia essentialis Confirmationis est 1º. chrismatio; 2º. impositio manus; 3º. eaque chrismationi annexa; sic ut ex duabus his partialibus constituatur una adæquata materia.

Prob. pars 1ª. de chrismatione ex traditione PP. S. DIONYSII, TERTULL., S. CYRILLI Hierosolymitani aliorumque, quos referebam Art. præc. qui omnes mentionem faciunt chrismatis; quibus porro addi possunt LEO M. epist. 88. (al. in. app. epist. 2.) scribens, ad episcopos pertinere, chrismate baptizatorum frontem signare; et serm. de Nativ. 4. c. 6. GREG. M. in Sacramentario inquit, neophytos confirmari, dum Pontifex tincto pollice in chrismate frontem signat. Accedunt etiam Concilia laudata Artic. cod. quorum plura recenset BELLARMIN. ex eoque alii. Ac constans utriusque Ecclesiæ græcæ ac latinæ consensus, ut ex prioris quidem antiquissimis Euchologiis constat apud GOARIUM. Ut proinde hac traditione nixa Synodus FLORENT. recte edicat in Decr. materiam hujus sacramenti esse *chrisma confectum ex oleo. et balsamo.* Ac TRID. Sess. 7. Can. 2. *Si quis dixerit, injurios esse Spiritui sancto eos, qui sacro Confirmationis chrismati virtutem aliquam tribuunt; anathema sit.* Quibus clare supponit, chrismationem esse hujus sacramenti materiam.

Nec dici potest, Patres et Concilia ante FLORENT. loqui de chrismatione tanquam ritu accidentali; nam ut ex recitatis eorum liquet sententiis,

chrismationi vim conferendi gratiam tribuunt, quod de ritu mere accidentali dici non potest.

2º. Quia plures Patres effectum unctionis vel chrismationis æquiparant descensui Spiritus sancti super Apostolos die Pentecostes, ut S. AUG. serm. 83. de diversis (al. 227.); item Apostolicæ manuum impositioni, ut INNOC. I. supr. cit. (n. 126.), ISIDORUS Hispalensis L. 2. Eccles. offic. c. 27. aliique.

3º. Quia chrismationem sive unctionem diserte appellant sacramentum, vocem *sacramenti* sumendo proprie, dum Baptismo illam et Eucharistiæ æquiparant. Ita S. DROXYS. Areop. L. de Eccl. Hier. cap. 4. initio, ubi ait hoc unguentum esse sacramentum, quod Eucharistiæ affine est., TERTULL. cit. Art. præc., S. CYRILL. Hierosol. catech. 21. n. 2. et 3., PACIANUS serm. de Bapt. n. 6., S. AUG. Tr. 6. in 1. Joan. epist. n. 10. et contr. litteras Petilian. L. 2. c. 104. aliique. Ac tandem asserunt, æque parum iterari hanc unctionem posse, quam Baptismum. Ita S. OPTATUS de Schism. Donatist. L. 7. c. 4. (opp. p. 103.) cum cæteris: sed hæc ritui mere accidentali non competunt; ergo.

4º. Quia tota occidentalis Ecclesia agnoscit, hanc formam Confirmationi essentialem esse: *Signo te signo crucis, et confirmo te chrismate salutis;* ergo et chrismatio debet esse materia essentialis; huic enim ea forma respondet, ut apparet tum ex his verbis: *Signo te signo crucis;* crucis enim signum inter unguentum imprimitur; tum ex his sequentibus: *Confirmo te chrismate salutis.*

143. Prob. pars 2ª. de impositione manus. Hanc enim 1º. ipsi leguntur adhibuisse Apostoli ad conferendum Spiritum sanctum. Act. 8. et 19. juxta dicta Art. præc.

2º. De ejus ab Apostolorum etate continuato in Ecclesia usui testantur Patres sec. II. TERTULL. de Resurr. carnis cap. 8. chrismationi impositionem manus conjungens. Sec. III. S. CYPRIANUS epist. 73. ad Jubaian. Utriusque verba require Art. præc. Item FIRMIANUS epist. ad Cyprian. ubi n. 8. ait (de confirmatoria impositione manus), ad accipiendum Spiritum sanctum manum imponi. Sec. V. S. HIERON. Dial. adversus Luciferian. n. 9., S. AUG. L. 15. de Trinit. c. 26. n. 46. postquam dixisset, Apostolos imponendo manus dedisse Spiritum sanctum, subdit: *Quem morem in suis præpositis etiam nunc servat Ecclesia.* Atque ita porro S. CHRYS. homil. 18. in Act. Apost. n. 3. GREG. M. L. 11. epist. 67. (opp. t. 2. p. 1167. B.), EULOGIUS Alexandrinus contr. Novatian. L. 2. apud Photium, Biblioth. cod. 280. (p. 1606.), cæteri que per subsequentia ad nos usque secula tam Latini, quam Græci. Quibus addi possunt Concilia, HISPALENSE II. an. 619. c. 7. (Lab. t. 5. p. 1666.), COLONIENSE an. 1536. part. 7. c. 8. (Lab. t. 14. p. 533. A.) inquit: *Omnes fideles... per manus impositionem episcoporum Spiritum sanctum post Baptismum accipere debent, ut pleni Christiani inveniantur.* Cui consonat Conc. RHEMENSE an. 1583. in c. 9. (Lab. t. 15. p. 891. C.) de Confirmatione ita disserens: *Quamvis unusquisque per Baptismum catalogo fidelium sit adscriptus... tamen... non nisi per impositionem manuum episcopi, plus roboris et gratiæ recipit.* Et NARBONENSE an. 1609. cap. 13. (Lab. ibid. p. 1587. E.) affirmans, *sanctorum Patrum institutionibus constare... post Baptismum in hoc sacramento, quo per impositionem manuum episcopi Spiritus sanctus dif-*
v. p. 4.

funditur in corda fidelium, robur atque fortitudinem dari; aliaque complura.

Neve rursus dici possit a secunda sententia patronis, qui pro sola stant chrismatione, Patres ac Concilia loqui de impositione manus ceu ritu quodam accidentali, non materia essentiali partiali; obstat.

1°. Quod Patres ac Concilia huic manus impositioni aequae ac chrismationi vim conferendi Spiritum sanctum sive sanctificandi simpliciter ac absolute tribuant; ergo illis materia essentialis erat.

2°. Quia impositionem manus dicunt veri nominis sacramentum: accensent caeteris novae Legis sacramentis: quoad vim causandi gratiam comparant Baptismo, Eucharistiae, ut TERTULLIAN. cit., S. AUG. tum L. 15. de Trinit. cit. tum Tract. 6. in 1. epist. Joan. ubi (n. 10.) ait 1. manus imponi baptizatis, ut accipiant Spiritum sanctum: 2. hanc manus impositionem habere rationem sacramenti, ac quidem veri; nam baptizatum qui hanc manus impositionem suscipit alloquens: *Vis nosse, ait, quia accepisti Spiritum, interroga cor tuum; ne forte sacramentum habeas, et virtutem sacramenti non habeas.* Ac praeter Patres alios ac Concilia laudata, PARISI. VI. an. 829. L. 1. cap. 27. (Labb. t. 7. p. 1621.), SARUMENSE c. 13. (id. t. 11. part. 1^a. p. 231. A.), MOGUNTINUM c. 17. (Labb. 14. p. 676.) etc.

144. *Prob. pars 3^a. 4°.* Ex Pontificali Romano, quod post extensionem manus primam cum oratione *Omnipotens sempiterna Deus, etc.* praescribit, ut *Pontifex sedens super faldistorium, vel etiam, si multitudo confirmandorum exegerit, illis dispositis... Pontifex stans cum mitra illos confirmet genuflexos... Et Pontifex inquirat sigillatim de nomine cuiuslibet confirmandi, etc.* E quibus infero: ergo antea, post impositionem manus primam, non erant confirmati; ac proinde impositio illa manus essentialis non est.

2°. Concilium BITURICENSE an. 1584. Tit. 20. de Confirm. sacram. Can. 3. (Labb. t. 15. p. 1088.), postea approbatum a SIXTO V. nullam aliam in administratione hujus sacramenti praescribit formam praeter istam: *Signo te signo crucis, et confirmo te chrismate salutis in nomine Patris, etc.* Haec vero forma unctioni respondet, non primae et praeviae impositioni manus; ergo tantum impositio manus unctioni annexa est materia essentialis; quia generaliter in sacramentis forma materiam comitari debet.

Neque dicas: a Concilio non excludi ideo formam aliam deprecatoriam, quae primae impositioni manus respondet; sicut dum Conc. FLORENT. in Deer. ad Armenos materiam Ordinis assignat traditionem instrumentorum, non ideo excludit impositionem manus. Nam Conc. FLORENTINUM intendebat instruere Armenos in iis, in quibus ab Ecclesia latina differebant; at ab hac non differebant quoad impositionem manus, sed solum quoad traditionem instrumentorum; ideo hujus solum meminit Concilium in Deer. At nihil hujusmodi occurrit in Conc. BITUR.

3°. Hujus impositionis manus a chrismatione indistinctae, tanquam essentialis meminerunt ex antiquis Scriptores plurimi. Sec. VII. VEN. BEDA in Ps. 26. *Illa unctio, quae per manus impositionem fit ab episcopo, vulgo Confirmatio dicitur.* Sec. VIII. AMALARIUS L. 1. de Officiis c. 27. *Ut ab episcopis solis inungatur per manus impositionem, ab Apostolis assumptum est.* Sec. IX. RABANUS L. 1. de Instit. Cleric. cap. 28. ex S. SYLVESTRO refert, ad solum episcopum pertinere, ut baptizatum per manus impositionem cum ipso

chrismate consignet. Sec. eod. RATRAMNUS L. 4. cont. Graecor. opposita c. 7. *Donum Spiritus sancti tribuitur per impositionem manuum, quando frontes baptizatorum chrismate sancto liniuntur ab episcopo.* Sec. XII. RUPERTUS Lib. 5. de div. Officiis cap. 16., HUGO VICTORIN. Lib. 1. de Sacram. Fidei cap. 10. alique loquuntur.

4°. Non aliter sentit Ecclesia graeca, quae nullam impositionem aliam manus adhibet, praeter eam, quae est chrismationi annexa, ut constat tum ex eorum Euchologiis tam antiquis, quam recentibus a GOARIO editis; tum ex GREG. Thessalonicensi, et MICH. PALAEOLOGO, qui in professione fidei, quam an. 1274. ad GREG. X. misit, discrete ait: *Aliud est sacramentum Confirmationis, quod per manuum impositionem episcopi conferunt chrismando venatos.* Plura huc pertinentia argumenta ex iis colligere erit, quae dicemus de forma hujus sacramenti.

Caeterum existimant plures, olim saltem ante sec. VI. impositionem manus ab unctione distinctam fuisse, quae postea cum chrismatione in Ecclesia conjuncta fuerit, sicque actiones duas coaluisse in unam. Quod facere Ecclesia potuit, salva sacramenti substantia. Unde quidquid de eo sit, nihil nobis officit, qui de materia essentiali, qualis est hodie in Ecclesia, loquimur.

145. *Obj. I. contra chrismationem.* 1°. In Scriptura S. Act. 8. et 19. ubi de Confirmatione agitur, nulla fit chrismatis mentio, sed tantum impositionis manuum; ergo.

2°. SIRICIUS Papa epist. ad Himmerium an. 385. cap. 1. (Labb. t. 2. 1017.) Quos (Arianos) nos cum Novatianis, aliisque haeticis, sicut est in Synodo constitutum, per invocationem solam septiformis Spiritus, episcopalis manus impositione, Catholicorum conventui sociamus. Quod etiam totus Oriens Occidentisque custodit; ergo sola tunc impositio manus fuerat Confirmationis materia.

3°. S. BASILIUS M. L. de Spiritu sancto cap. 27. n. 60. *In nullo, inquit, libro scripto haberi chrisma.* Conc. vero MOGUNT. et BITURICENSE, ac S. THOMAS 3. p. q. 72. a. 2. ad 1. docent, ab Apostolis initio solam impositionem manus esse adhibitam. Quin liber Pontificalis DAMASI in vita Sylvestri Papae (Labb. t. 1. p. 1408. E.) testatur chrisma institutum esse a SYLVESTRO. Auctor serm. de Chrism. inter opp. CYPRIAN. (edit. Paris. 1666. p. 335.), unctionem ex Testamento veteri relictam esse ait.

4°. Conc. ARAUSICAN. I. Can. 2. (Labb. t. 3. p. 1447.) docet, unctionem sacramento Confirmationis non esse necessariam; ait enim: *Nullus ministrorum, qui baptizandi recepit officium, sine chrismate unquam debet progredi; quia inter nos placuit semel chrismari. De eo autem, qui in Baptismate, quacumque necessitate faciente, non chrismatus fuerit, in Confirmatione sacerdos (hoc est episcopus) commonebitur. Nam inter quoslibet chrismatis ipsius non nisi una benedictio est: non ut praedicans quidquam; sed ut non necessaria habeatur repetita chrismatio;* ergo in Confirmatione chrismatio frontalis non est necessaria.

5°. Materiae, quae sacramento essentialis est, sua debet congruere et correspondere forma; sed satis diu obtinuit mos in Ecclesia Romana, ut in Confirmatione fideles ungerentur in fronte, quin tamen forma unctioni respondens proferretur; nam in Sacramentario GREG. M. pontifex signat